

JAKÝM TYPEM ŽLOUTENKY SE MŮŽETE NAKAZIT

typ A

Jedná se o celosvětově rozšířené virové onemocnění, riziko nákazy je vyšší v zemích s nízkým hygienickým standardem a v přímořských státech a proto bývá označována také jako nemoc špinavých rukou.

Přenos

Potravinami nebo vodou při jejich znečištění, například fekáliemi. Nedostatečnou osobní hygienou. Zdrojem nákazy jsou ale také lidé v inkubační době.

Příznaky

Mezi první projevy patří teplota, nechutenství, nevolnost, pobolívání pod pravým žeberním obloukem, bolest břicha a celková slabost. V další, akutní fázi nemoci dochází ke zhoršení potíží a typickým projevům – zežloutnutí kůže a očí, ztmavnutí moči, vylučování světlé stolice a extrémní únavě.

Průběh

Nepřechází do chronicity. Obvykle mívá mírný průběh, příznaky odeznívají samy od sebe. Vzácně může způsobit vážné jaterní onemocnění. U starších lidí má vážnější průběh a delší trvání.

Ochrana a prevence

Preventivní opatření zahrnují dodržování osobní hygieny a hygienických zásad. Důraz musí být kladem na konzumaci nezávadné pitné vody a potravin. Nezastupitelnou preventivní roli hraje očkování proti žloutence typu A.

typ B

Žloutenka typu B je vysoce odolný virus, který napadá primárně játra. V kapce zaschlé krve přežívá několik týdnů a při teplotě -15°C vydrží déle než 15 let. Schopnost způsobit onemocnění ztrácí až po 20 minutách při 90°C . Je známo, že tato infekce je 100x nakažlivější než HIV.

Přenos

Krví, pohlavním stykem, sdílením injekční stříkačky nebo z matky na dítě.

Příznaky

Mezi první příznaky patří několikátýdenní bolesti kloubů, někdy vyrážka a nechutenství. Později může dojít k zežloutnutí kůže a bělma očí.

Průběh

Kolem 95% nakažených se infekce zbaví a získá celoživotní imunitu. Chronická infekce zvyšuje riziko cirhózy a rakoviny jater.

Ochrana a prevence

Ochranu proti tomuto onemocnění poskytuje očkování, které po absolvování základního schématu poskytuje dlouhodobou až celoživotní ochranu. Z důvodu přenosu pohlavní cestou je významnou prevencí používání kondomu.

typ C

Původce nákazy byl objeven až v 80. letech 20. století, v roce 1992 bylo zahájeno plošné vyšetřování dárců krve.

Přenos

Krví při transfuzi, sdílením injekční jehly, kontaktem s nakaženou krví nebo znečištěnými nástroji.

Příznaky

Infikovaný člověk nemusí mít léta žádné příznaky, nedochází ani k zežloutnutí kůže a sliznic. Po letech přechází onemocnění do chronické fáze.

Průběh

Až u 90 procent nakažených se jedná o chronickou infekci. Během 20 let se u třetiny pacientů vyvíjí cirhóza. Každý dvacátý z nich má rakovinu jater.

Ochrana a prevence

Dosud neexistují vakcíny k prevenci žloutenky C. Důležitým preventivním opatřením bylo zavedení vyšetření dárců krve a používání jednorázových jehel. Z důvodu možného přenosu pohlavní cestou je významnou prevencí používání kondomu.

typ D

Je závažné virové infekční onemocnění jater.

Přenos

Krví. K přenosu potřebuje přítomnost viru hepatitidy B.

Průběh

Lidé nakažení virem hepatitidy B, u nichž se rozvine hepatitida D, jsou více ohroženi chronickou infekcí a jejich nemoc je obvykle závažnější. U 80 procent osob s chronickou infekcí se rozvine cirhóza.

Ochrana a prevence

Výskyt je u nás zanedbatelný. Důležitým preventivním opatřením bylo zavedení vyšetření dárců krve, používání jednorázových jehel a zavedení pravidelného očkování proti žloutence typu B. Z důvodu možného přenosu pohlavní cestou je významnou prevencí používání kondomu.

typ E

Onemocnění probíhá akutní formou, nepřechází do chronicity. Běžnější je především v rozvojových zemích.

Přenos

Potravinami nebo vodou jako hepatitida A.

Průběh

Nákaza nepřechází do chronicity a není spojena s rakovinou jater. Nicméně u těhotných žen může způsobit závažné jaterní onemocnění a smrt.

Ochrana a prevence

Dodržování zásad osobní hygieny s důrazem na konzumaci nezávadné pitné vody a potravin, z nich je rizikové hlavně nedostatečně tepelně upravené maso.

